

ERHVERVSJURA

Tænk over prisen

HÆLERI: Man kan gøre sig skyldig i hæleri ved at købe stjålne varer, hvis man har anset det for muligt, at varerne stammer fra et tyveri fra f.eks. en arbejdsplads.

LARS BØ LANGSTED
Professor, Juridisk Institut,
Aalborg Universitet

Det er ikke alene dumt – det er også strafbart.

Sådan kan man ganske vist sige om mange ting, men netop hæleri opfylder i ganske særlig grad både det dumme og det strafbare.

Det Kriminalpræventive Råd har i samarbejde med en række andre aktører i øjeblikket gang i en kampagne: "tænk over prisen". Og man kan undre sig over, at det nu også er nødvendigt. Men det er det desværre.

Det burde ellers være let at forstå sammenhængen: indbrudstyre og folk, der stjæler fra f.eks. deres arbejdsplads, gør det kun uhyre sjældent for selv at beholde det, de tager. De tager det udelukkende, fordi de kan sælge tyvekosterne og på den måde skaffe penge.

Oftest sælger de varerne til en "mellemhandler", en hælercentral, hvorfra tyvekosterne videregives – og det er her, det utrolige kommer ind – til ganske almindelige borgere, der ikke ville drømme om selv at begå indbrud. I deres egen selvforståelse er disse borgere jo ikke "kriminelle", men kan tværtimod selv finde på at brokke sig over f.eks. indbrudstyre:

»Det er da også for galt, at man ikke kan have sit hjem og sine ting i fred,« eller ungdommen:

»De har da heller ingen respekt mere, men tænker kun på at få tilfredsstillt deres egne behov!«

Når man med andre ord bliver tilbudt en vare til en pris, der er usandsynligt lav, er der som regel kun to mulige forklaringer: enten er varen stjålet, eller også er der tale om en kopi.

Det er ret oplagt, at køb af ure, digitalkameraer m.v. af folk, som man tiltalt havde mødt på et værtshus, som oftest vil være hæleri. Det er også oplagt, at tilbud via internettet om, at man lynhurtigt

Hæleverer kan blive en dyr fornøjelse. Arkivfoto: Ole Lind

kan tjene en masse penge ved at overføre nogle penge fra en konto til en anden, er så gode at der må være tale om hæleri.

Vanskeligere bliver det, hvis personer, man f.eks. kender periferet i forvejen, siger, at de er ansat et sted, hvor man ved en fejl har indkøbt et parti skjorter, som den pågældende nu sælger billigt.

Det kunne være rigtigt, men det kan lige så vel være løgn og dække over, at der er tale om skjorter, som den pågældende måske stjæler fra sin arbejdsplads.

Det kan godt være, at man kan bilde sig selv ind, at den underlige forklaring, som sælgerne disker op med, kunne være rigtig.

Imidlertid skal man også overbevise dommerne i retten om, at forklaringen er troværdig.

Det er ganske vist anklagemyndigheden, der skal bevise, at man som tiltalt havde forsæt til hæleri. Det vil sige, at man har vidst eller anset det som overvejende sandsynligt, at der var tale om ting eller penge, der stammede fra noget kriminelt.

Det er dog også tilstrækkeligt, at man har anset det for muligt, at varerne stammer

fra noget strafbart, og man så siger til sig selv:

»Nå ja, og hvad så, hvis de gør – det er jeg da ligeglad med.«

Anklagemyndigheden vil dog ofte kunne løfte sin bevisbyrde ved at påvise, at der f.eks. var tale om en markant forskel mellem markedsprisen og den pris, man konkret betalte for varen og derefter blot lytte til den tiltaltes historie om, hvordan varen er kommet i hænderne på ham eller hende. Hvis historien er tilpas usandsynlig, vil retten nemlig vurdere, at man som en almindelig fornuftig samfundsborger »må have indset«, at der var tale om varer, der stammede fra noget kriminelt.

I en dom fra Vestre Landsret fra 2008 blev en mand således idømt en betinget dom på seks måneders fængsel med vilkår om samfundstjeneste for at have givet tilladelse til, at der blev indsat penge på hans bankkonto, som han derefter overførte til en konto i Dubai.

For denne nærmest arbejdsfri præstation fik han 15 pct. af beløbet. I landsretten forklarede han bl.a.:

»... at han var betænkelig ved

at skulle oplyse sit kontonummer til ukendte på internettet. Derfor oplyste han nummeret på en konto, der ikke stod penge på, så kontoen ikke kunne tømmes for penge.

Han havde ingen mistanke om, at der var noget ulovligt ved transaktionerne. Men han ville alligevel godt have bekræftet, at det var rigtigt, at f.eks. ejendomsselskabet skulle betale til et softwarefirma i Dubai. Det er derfor, at han har forklaret, at han på et tidspunkt tænkte på at ringe til politiet. Det er også derfor, at han bl.a. talte med to forskellige bankmedarbejdere om arbejdet med transaktionerne og fortjeningen derved. De rådede ham til at opbevare alle papirer med henblik på opgivelse af fortjeningen til skattevæsenet.

Han ved ikke, om fil-delingsprogrammet Bearshare er ulovligt, men han ved, at programmet kan bruges til noget ulovligt. Hvis programmet var ulovligt i sig selv, ville det nok være blevet stoppet for længe. Firmaet --- Software havde en hjemmeside, som han gik ind på. På hjemmesiden var det beskrevet, at virksomheden udførte arbejde for mindre virksomheder og havde afdelinger i bl.a. England, men ikke i

Danmark. Herved blev han bestyrket i, at »den var god nok«. Han er arbejdsløs for tiden.»

Retten afviste imidlertid hans forklaring om, at han ikke vidste noget om, at pengene måtte være penge, der skulle vaskes hvide. Retten fandt ham således skyldig i hæleri med følgende bemærkninger:

»Tiltalte har med en ubetydelig arbejdsindsats i løbet af få dage opnået en fortjeneste på mere end 30.000 kr. i forbindelse med seks bankoverførsler. Han påtog sig arbejdsopgaven efter at have reageret på en annonce på internettet, og uden at der blev afkrævet ham nogen oplysninger om sine kvalifikationer i forhold til den betroede opgave, som han skulle påtage sig med overførsel af pengene til kontoen i Dubai.

Under disse omstændigheder og efter indholdet af den mailkorrespondance, som tiltalte førte med »Roman Bojarkin«, hvori tiltalte skrev, at der næsten lød for godt til at være sandt, samt efter oplysningerne om tiltaltes henvendelse til bankmedarbejderne og sine overvejelser om at rette henven-

delse til politiet, finder landsretten, at tiltalte måtte indse det for overvejende sandsynligt, at de penge han fik overført hidrørte fra strafbare forhold. Landsretten tiltræder derfor, at tiltalte er fundet skyldig som sket.»

I en sag fra 2007 fandt Vestre Landsret en anden person skyldig i hæleri ved at have købt kontormøbler "fra rampen" af en bekendt, som arbejdede i det firma, der producerede kontormøblerne og fra hvis "rampe" tiltalte hentede møblerne, som han i øvrigt videregav.

Retten udtalte bl.a.:

»De møbler, som tiltalte købte af A, og som repræsenterede en nyværdi ved udsalg i forretningerne på ca. 1 mio. kr., var stjålet ved A's arbejdspladstyveri fra L, hvor de var produceret.

Tiltalte aftog møblerne ved at afhente dem fra en rampe på virksomheden. Afhentningen fandt i hvert fald som oftest sted uden for fast arbejdstid og i alle tilfælde uden, at der var udstedt faktura, og handleerne har indledningsvis haft sammenhæng med den gæld, som A havde til tiltalte.

Tiltaltes forklaring om, at han regnede med, at A efter beregning af sin egen fortjeneste ville udfærdige faktura til L, er ikke troværdig. Der var et eklatant misforhold mellem de priser, som tiltalte gav, og møblernes reelle udsalgspris. Tiltalte havde efter sin forklaring for byretten kontrolleret priserne på nettet og var fuldt ud klar over dette misforhold.

Det kan heller ikke lægges til grund, at der udelukkende eller i overvejende grad var tale om beskadigede returvarer. Efter A's forklaring for landsretten var tiltalte da også opmærksom på, at varerne ikke så beskadigede ud. Endelig har tiltalte videregivet møblerne uden at afregne moms i de tilfælde, hvor han selv havde tillagt moms på fakturaen til sin kunde, og uden at opgive sin fortjeneste til skattevæsenet.

På denne baggrund er det bevist, at tiltalte vidste eller havde en bestemt formodning om, at A ikke havde ret til at sælge møblerne som sket. At tiltalte videregav møblerne i eget navn og uden at søge at »dække sine spor«, kan ikke føre til andet resultat.»

På den baggrund fandt retten ham skyldig i hæleri og idømte ham otte måneders fængsel, heraf de seks måneder betinget.

Man kan få gode råd og vejledning til at undgå at gøre sig skyldig i hæleri på hjemmesiden: www.taenkoverpri-sen.dk.

HOVEDPUNKTER

■ Det er anklagemyndigheden, der skal bevise, at man som tiltalt havde forsæt til hæleri.

■ Det er tilstrækkeligt bevist, at man har anset det for muligt, at de pågældende varer stammer fra noget strafbart.